

Інститут сталого розвитку ім. В. Чорновола

Освітня програма (спеціалізація):

Економіка довкілля та природних ресурсів

(код 051/1504)

Спеціальність:

Економіка

(код 051)

Галузь знань:

Соціальні та поведінкові науки

(код 05)

Перелік дисциплін

для вступу на навчання за освітньою програмою підготовки магістр

- **Загальна екологія та неоекологія**
- **Макроекономіка**
- **Мікроекономіка**
- **Основи менеджменту**
- **Управління персоналом**

Дисципліна: Загальна екологія та неоекологія

Розділ 1. Екологія як загальнобіологічна наука

§ 1. Предмет, визначення та завдання екології

§ 2. Екологічні явища, стани та процеси

Розділ 2. Факторіальна екологія (аутекологія)

§ 1. Екологічні фактори, ресурси та умови існування

§ 2. Сонячна радіація. Фотоперіодизм та добовий ритм. Реакція рослин на несприятливі умови освітлення

§ 3. Вода як екологічний фактор. Види опадів та їх екологічне значення

§ 4. Тепло як екологічний фактор

§ 5. Повітря як екологічний фактор

§ 6. Водний режим ґрунтів

§ 7. Повітряний режим ґрунтів

§ 8. Тепловий режим ґрунтів

§ 9. Гуміфікація і мінералізація органічного спаду

§ 10. Біотичні фактори середовища

Розділ 3. Екологія популяцій

§ 1. Визначення та характеристика популяцій. Екологічна ніша популяції

§ 2. Просторова структура популяції

§ 3. Вікова структура популяцій

§ 4. Динаміка популяцій

Розділ 4. Біоценологія

§ 1. Визначення, ознаки та класифікація біоценозів

§ 2. Просторова структура біоценозів

§ 3. Трофічна структура біоценозів

§ 4. Концентраційна та бар'єрна функції біоценозів

§ 5. Динаміка біоценозів

Розділ 5. Біогеоценологія

§ 1. Визначення та компоненти біогеоценозу

§ 2. Енергетика біогеоценозу. Рух потоку енергії в біогеоценозах

§ 3. Біогеохімічні цикли. Кругообіг основних біогенних елементів (вуглецю, кисню, води, азоту, фосфору, сірки) в межах біогеоценозів

Розділ 6. Біосферологія

§ 1. Визначення та компоненти біосфери. Характеристика геосфер

§ 2. Класифікація та характеристика основних екосистем планети

§ 3. Основні екосистеми України

§ 4. Планетарний кругообіг основних біогенних елементів

Розділ 7. Антропогенна деградація біосфери

§ 1. Науково-технічний прогрес та проблеми екології. Джерела екологічної кризи ХХ століття та її вплив на біосферу

§ 2. Форми та механізми деградації біосфери. Роль промислового та сільськогосподарського виробництва

§ 3. Забруднення компонентів біосфери та їх види

§ 4. Живі організми в умовах антропогенного стресу. Трансформація та деградація біоти Земної Кулі

Розділ 8. Агроекосистеми

§ 1. Забезпечення населення продуктами харчування. Агроекосистеми. Ресурси в агроекосистемах. Співжиття в агроекосистемах

§ 2. Відходи с/г виробництва. Забруднення природного середовища

Розділ 9. Промислові екосистеми

§ 1. Типи промислового виробництва. Енергетика. Географія промислового виробництва. Транспортні системи

§ 2. Науково-технічний прогрес та екологія. Вплив промислового виробництва на біосферу

Розділ 10. Міські екосистеми

§ 1. Інфраструктура міст. Міські споруди. Енергетичні системи міст. Екологічне середовище в містах

§ 2. Людина в міському середовищі. Утилізація та знешкодження відходів

Література

1. Реймерс Н.Ф. Природопользование / Н.Ф. Реймерс. – М., 1990. – 637 с.
2. Білявський Г.О. Основи екологічних знань / Г.О. Білявський, Р.С. Фурдуй. – К. : Либідь, 1992.
3. Злобін Ю.А. Основи екології / Ю.А. Злобін. – К. : Лібра, 1998. – 248 с.

Дисципліна: Макроекономіка

Розділ 1. Макроекономіка як наука.

- § 1. Вступ до макроекономіки.
- § 2. Місце макроекономіки в економічній науці.
- § 3. Об'єкт і предмет макроекономіки.
- § 4. Цілі та інструмент макроекономіки.
- § 5. Макроекономічна політика та її практичні завдання.
- § 6. Історія розвитку макроекономічної науки.
- § 7. Змішана економіка: приватний та державний сектор.
- § 8. Кругообіг доходів, ресурсів і продуктів в економіці.

Розділ 2. Макроекономічні показники економічної діяльності в системі національних рахунків.

- § 1. Система національного рахівництва та її методологічні принципи.
- § 2. Основні макроекономічні показники економічної діяльності.
- § 3. Валовий внутрішній продукт (ВВП).
- § 4. Уникнення подвійного рахунку.
- § 5. Кінцева і проміжна продукція.
- § 6. Додана вартість.
- § 7. Невиробничі операції.
- § 8. Два підходи до ВВП: видатковий і доходний.
- § 9. Особисті споживчі видатки.
- § 10. Валові і чисті внутрішні інвестиції, державні закупівлі товарів і послуг, чистий експорт.
- § 11. Доходи від виробництва та їх види.
- § 12. Інші макроекономічні показники: чистий національний внутрішній продукт (ЧВП), національний дохід (НД), особистий дохід (ОД), використовуваний дохід (ВД).
- § 13. Вимірювання рівня цін в економіці.
- § 14. Індекси цін та дефлятор ВВП.
- § 15. Номінальні та реальні макроекономічні показники.
- § 16. Національний дохід: його виробництво, розподіл та використання.
- § 17. Виробнича функція.
- § 18. Розподіл доходу у відповідності з граничною продуктивністю факторів виробництва.

Розділ 3. Макроекономічна нестабільність.

- § 1. Ділові (економічні) цикли.
- § 2. Фази циклу.
- § 3. Нециклічні коливання.
- § 4. Вплив циклів на виробництво товарів тривалого користування і товарів щоденного вжитку.
- § 5. Теорії ділових циклів.
- § 7. Прогнозування ділових циклів.
- § 8. Зайнятість і безробіття.
- § 9. Визначення рівня безробіття.
- § 10. Вимір рівня безробіття, види безробіття.
- § 11. Визначення „повної зайнятості”.
- § 12. Природний рівень безробіття. Втрати від безробіття. Закон Оукена. Структура і тривалість безробіття.

§ 13. Інфляція суть, причини, види, наслідки. Крива Філіпса.

Розділ 4. Споживання, заощадження та інвестиції.

§ 1. Споживання та заощадження як функція використовуюваного доходу

§ 2. Використовуваний дохід – основний фактор споживання та заощадження. Інші фактори, що впливають на споживання та заощадження

§ 3. Довготермінові тенденції в споживанні, що впливають на величину поточного споживання

§ 4. Теорія постійного доходу Фрідмана і теорія життєвого циклу Модільяні. Графіки функцій споживання та заощаджень

§ 5. Середня і гранична схильність до споживання та заощаджень. Інвестиції та фактори, що на них впливають

§ 6. Очікувані норми чистого прибутку та процентні ставки як головні фактори, що впливають на величину інвестицій

§ 7. Крива попиту на інвестиції

§ 8. Фактори, що переміщують криву попиту на інвестиції. Нестабільність інвестицій

Розділ 5. Макроекономічний аналіз: сукупний попит та сукупна пропозиція. Макроекономічна рівновага.

§ 1. Сукупний попит. Сутність сукупного попиту та його відмінність від індивідуального попиту.

§ 2. Крива сукупного попиту. Цінові фактори сукупного попиту: ефект процентної ставки, ефект багатства, ефект імпорتنих закупок.

§ 3. Нецінові фактори сукупного попиту та їх вплив на криву сукупного попиту.

§ 4. Сукупна пропозиція. Вплив рівня цін на сукупну пропозицію. Крива сукупної пропозиції залежно від фаз економічного циклу.

§ 5. Нецінові фактори сукупної пропозиції. Сукупна пропозиція в короткостроковому і довгостроковому періодах.

§ 6. Рівноважний рівень цін і рівноважний обсяг виробництва. Графічне зображення.

Розділ 6. Модель сукупних видатків та економічна рівновага.

§ 1. Класична теорія і закон Сея.

§ 2. Кейнсіанська революція. Кейнсіанська аналітична економія.

§ 3. Економічна рівновага в моделі сукупних видатків.

§ 4. Рівноважний ВВП: підхід „видатки = обсяг виробництва”.

§ 5. Рівноважний ВВП: підхід „витікання – ін’єкції”.

§ 6. Мультиплікативний вплив сукупних витрат на ВВП.

§ 7. Міжнародна торгівля і рівноважний обсяг виробництва.

§ 8. Державні закупівлі і рівноважний ВВП.

§ 9. Простий і складний мультиплікатор.

§ 10. Рівноважний обсяг виробництва в умовах неповної і повної зайнятості.

§ 11. Інфляційний і рецесійний розриви в економіці та їх графічна інтерпретація.

Розділ 7. Макроекономічна модель IS-LM.

§ 1. Альтернативні економічні теорії.

§ 2. Сучасний монетаризм.

§ 3. Теорія раціональних очікувань.

§ 4. Теорія економіки пропозиції.

Розділ 8. Фіскальна політика, бюджетні дефіцити і державний борг.

§ 1. Суть фіскальної політики.

§ 2. Дискреційна фіскальна політика.

§ 3. Державні закупівлі і податки як інструменти фіскальної політики. Вплив державних закупівель і податків на рівноважний обсяг національного виробництва.

§ 4. Дискреційна фіскальна політика в ході економічного циклу.

§ 5. Автоматична фіскальна політика (політика вмонтованих автоматичних стабілізаторів).

§ 6. Обмеженість вмонтованих стабілізаторів.

§ 7. Фіскальна політика та бюджетний дефіцит. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.

§ 8. Фактичний, структурний і циклічний бюджети та дефіцити.

§ 9. Економічні наслідки дефіциту бюджету.

§ 10. Державний борг та його вплив на економічне зростання.

Розділ 9. Фінансові ринки. Гроші і банківська справа. Механізм грошово-кредитної політики.

§ 1. Гроші і фінансові ринки.

§ 2. Попит на гроші.

§ 3. Процентні ставки.

§ 4. Рівновага на грошовому ринку.

§ 5. Банківська справа і пропозиція грошей.

§ 6. Функції комерційних банків. Часткове банківське резервування. Процес створення депозитів.

Грошовий мультиплікатор.

§ 7. Центральний банк, його функції.

§ 8. Грошово-кредитне регулювання економіки і його основні інструменти.

§ 9. Операції з державними цінними паперами на відкритому ринку, процентна політика, нормування обов'язкових резервів комерційних банків.

§ 10. Політика „дешевих” та „дорогих” грошей. Механізм антиінфляційної і стимулюючої грошово-кредитної політики.

Розділ 10. Міжнародні аспекти національної економіки. Механізм зовнішньоекономічної політики.

§ 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її структура.

§ 2. Міжнародна торгівля, її основи та особливості. Теорії зовнішньої торгівлі. Теорія зовнішньої торгівлі А.Сміта. Теорія порівняльних переваг Рікардо. Розвиток теорії зовнішньої торгівлі Е.Хекшером та Б.Олінім.

§ 3. Платіжний баланс країни і його структура. Рахунок поточних операцій. Рахунок руху капіталу. Офіційні резерви. Форми руху капіталу між державами. Регулювання платіжного балансу.

§ 4. Валютні курси і валютна система. Номінальний і реальний валютний курс. Фактори, що впливають на валютний курс. Девальвація і ревальвація валюти та їх вплив на економіку. Міжнародна система валютних курсів.

§ 5. Головні аспекти світової економіки. Міжнародні фінансово-економічні організації. Інтеграційні процеси в світовій економіці. Міжнародні корпорації.

§ 6. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Протекціонізм і вільна торгівля. Митні і немитні засоби регулювання зовнішньої торгівлі.

Розділ 11. Механізм політики зайнятості та соціального захисту населення.

§ 1. Ринок праці і механізм його функціонування. Державне регулювання зайнятості населення.

§ 2. Проблеми нерівності в розподілі доходів. Крива Лоренца.

§ 3. Держава як суб'єкти соціального захисту населення. Межа бідності – абсолютна та відносна.

§ 4. Державні інструменти соціального захисту населення: програми соціального захисту населення, програми соціального забезпечення, програми державної допомоги.

Розділ 12. Економічне зростання.

§ 1. Суть і вимір економічного зростання. Економічне зростання як мета. Фактори економічного зростання.

§ 2. Динаміка економіки Сміта і Мальтуса.

§ 3. Модель економічного зростання Харрода – Домара.

§ 4. Сучасна модель економічного зростання Солоу. Фактори економічного зростання в моделі Солоу. Людські ресурси. Природні ресурси. Капітал і капіталоозброєність.

§ 5. Інноваційний розвиток економіки України.

Розділ 13. Проблеми економічного розвитку сучасного світу.

§ 1. Економічний розвиток промислово розвинених країн.

§ 2. Проблеми економічного розвитку країн з перехідною економікою.

§ 3. Економічне зростання країн, що розвиваються.

Література

1. Савченко А.Г. Макроекономіка : підруч. / А.Г. Савченко. – К. : КНЕУ, 2005. – 441 с.
2. Панчишин С.М. Макроекономіка : навч. посіб. / С.М. Панчишин. – К. : Либідь, 2002. – 614 с.

Розділ 1. Предмет і метод мікроекономіки

§ 1. Проблема обмеженості ресурсів і необхідність вибору. Можливості та обмеження мікроекономічної теорії.

§ 2. Методологія мікроекономіки. Нормативний і позитивний аналіз.

§ 3. Мікросистема: поняття, різновиди. Мета, роль і особливості функціонування мікросистем у ринковій економіці. Матриця ринкових форм. Характеристика дії мікросистем у різних ринкових ситуаціях.

§ 4. Мета та завдання дисципліни. Взаємозв'язок з іншими дисциплінами.

Розділ 2. Основи попиту і пропозиції

§ 1. Попит. Закон попиту. Фактори, що впливають на зміну попиту.

§ 2. Пропозиція. Закон пропозиції. Фактори, що впливають на зміну пропозиції.

§ 3. Ринкова рівновага. Ринковий механізм. Павутиноподібна модель.

Розділ 3. Поведінка споживача і теорія граничної корисності

§ 1. Поняття корисності. Сукупна і гранична корисність. Система переваг споживача. Функція корисності.

§ 2. Перший закон Госсена. Закон спадної граничної корисності.

§ 3. Криві байдужості. Бюджетні обмеження.

§ 4. Споживчий вибір. Виявлення переваги. Суть раціонального вибору споживача. Поняття рівноваги споживача. Другий закон Госсена.

Розділ 4. Моделювання поведінки споживача на ринку товарів

§ 1. Зміна індивідуального попиту під впливом цінових змін та змін доходу. Криві Енджелла.

§ 2. Ефект доходу та ефект заміщення. Товар Джіффена.

Розділ 5. Ринковий попит

§ 1. Від індивідуального до ринкового попиту. Особливості ринкового попиту та його обчислення.

§ 2. Еластичність попиту, її види, чинники та обчислення.

§ 3. Еластичність пропозиції, її види, чинники та обчислення.

§ 4. Утворення споживчого надлишку.

§ 5. Сіткові зовнішні впливи: ланцюговий ефект, ефект снобізму.

Розділ 6. Теорія виробництва

§ 1. Підприємство як суб'єкт ринкових відносин. Економічна організація, важливий різновид мікросистем.

§ 2. Технологія виробництва. Функція виробництва. Ізокванти.

§ 3. Виробництво з одним змінним вихідним ресурсом. Середня та гранична продуктивності. Закон спадної віддачі від ресурсів.

§ 4. Виробництво у довгостроковому періоді. Віддача від масштабів.

Розділ 7. Витрати виробництва

§ 1. Оцінка витрат. Економічний та бухгалтерський підходи до їх визначення. Безповоротні витрати.

§ 2. Витрати у короткостроковому періоді (постійні, змінні, граничні, середні). Детермінанти витрат. Форми кривих витрат.

§ 3. Витрати у довгостроковому періоді.

§ 4. Вибір ресурсів. Лінія однакових витрат – Ізокоста.

§ 5. Економія на масштабах.

Розділ 8. Максимізація прибутку та конкурентна пропозиція

§ 1. Гранична виручка, максимізація прибутку, вибір рівня виробництва у короткостроковому періоді.

§ 2. Максимізація прибутку і прибутковість конкурентної фірми у довгостроковому періоді. Вибір обсягу виробництва в довгостроковому періоді. Нульовий прибуток. Конкурентна рівновага.

§ 3. Крива пропозиції фірми і крива ринкової пропозиції в короткостроковому періоді. Виробничий надлишок.

§ 4. Крива тривалої галузевої пропозиції. Галузі з постійним, зростаючим і спадним рівнями витрат.

Розділ 9. Економіка ринку досконалої конкуренції

§ 1. Поняття ринкової структури. Види ринкових структур.

§ 2. Досконала конкуренція і рівновага у короткостроковому періоді.

§ 3. Довгострокова рівновага в умовах досконалої конкуренції.

§ 4. Ефективність конкурентного ринку.

Розділ 10. Влада над ринком: монополія та моносонія

§ 1. Монополія. Ознаки чистої монополії. Види монополії.

§ 2. Середня та гранична виручка. Вибір обсягу виробництва. Правило ціноутворення. Зміщення попиту. Вплив податку.

§ 3. Монопольна влада. Джерела монопольної влади. Ціна монопольної влади для суспільства.

§ 4. Моносонія.

§ 5. Боротьба за споживчий надлишок. Цінова дискримінація. Між часова цінова дискримінація та ціноутворення в пікові періоди.

Розділ 11. Теорія олігополії

§ 1. Олігополія: поняття і поширення.

§ 2. Теорія ігор. Рівновага на олігополістичному ринку. Модель Курно. Модель Бертрана. Модель Стакелберга.

§ 3. Моделі олігополії у сфері ціноутворення.

§ 4. Економічна ефективність олігополістичного ринку.

Розділ 12. Ринок монополістичної конкуренції

§ 1. Становлення монополістичної конкуренції.

§ 2. Рівновага в короткостроковому та довгостроковому періодах.

§ 3. Економічна ефективність в умовах монополістичної конкуренції.

Розділ 13. Ринки ресурсів

§ 1. Попит на ресурси. Крива ринкового попиту. Оптимальне співвідношення ресурсів.

§ 2. Пропозиція ресурсів для фірми. Ринкова пропозиція ресурсів.

§ 3. Ринки ресурсів та рівновага на конкурентному ринку ресурсів виробництва в умовах монополії та моносонії.

Розділ 14. Капіталовкладення, час і ринки капіталу

§ 1. Запаси і потоки. Капітал і процентний доход. Сьогоднішня дисконтова на вартість.

§ 2. Критерій чистої сьогоднішньої цінності у прийнятті рішень.

§ 3. Реальні та номінальні ставки дисконту. Поправки на ризик.

Розділ 15. Загальна рівновага та економічна ефективність

§ 1. Аналіз загальної рівноваги.

§ 2. Ефективність обміну. Діаграма Еджуорта. Ефективні розподіли. Крива контрактів. Парето-ефективний розподіл.

§ 3. Ефективність у виробництві. Виробництво у скриньці Еджуорта. Ефективність виробничих витрат. Парето-оптимальний розподіл ресурсів. Межа виробничих можливостей. Ефективність на ринках товарів.

§ 4. Загальна ефективність конкурентних ринків. Причини неефективності ринків.

Література

1. Поплавська Ж.В. Мікроекономіка : навч. посіб. для студ. вузів / Ж.В. Поплавська, О.Й. Криса. – К. : Алерта, 2009. – 224 с.

2. МакКоннел К. Экономикс / К. МакКоннел, С. Брю. – М. : ИНФРА-М, 1999. – 974 с.

Дисципліна: Основи менеджменту

Розділ 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту

§ 1. Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Сутність категорій «управління» та «менеджмент»

§ 2. Управлінські відносини як предмет менеджменту. Менеджмент як система наукових знань. Менеджмент як мистецтво управління

§ 3. Менеджери та підприємці - ключові фігури ринкової економіки. Спільне та відмінне між менеджером та підприємцем

§ 4. Рівні управління, групи менеджерів. Сфери менеджменту: виробництво, фінанси, кадри, нововведення, облік, збут, зовнішньоекономічна діяльність. Існуючі парадигми менеджменту

§ 5. Методи досліджень: діалектичний, конкретно-історичний, системний підхід; моделювання: вербальне, фізичне, аналогове, математичне; науковий, експертний, соціологічні методи: анкетування, інтерв'ювання, тестування

Розділ 2. Закони, закономірності та принципи менеджменту

§ 1. Закони та закономірності менеджменту: закон відповідності систем цілям; закон відповідності організації системи зовнішньому середовищу; закон інтеграції управління; закон економії часу; закон інерції систем; закон еластичності систем; закон безперервного удосконалення систем. Сутність, природа та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації

§ 2. Класифікація принципів менеджменту. Принципи цілеспрямованості. Принцип ієрархічності. Принцип динамічної рівноваги. Принцип економічності управління. Принцип урахування інтересів. Взаємозв'язок між принципами менеджменту

Розділ 3. Історія розвитку менеджменту(самостійне вивчення)

§ 1. Історія розвитку управлінської думки у світі та в Україні. Передумови виникнення науки управління

§ 2. Класичні теорії менеджменту: школа наукового управління; класична (адміністративна) школа управління; школа людських відносин; школа поведінських наук; емпірична школа, школа «соціальних систем», нова школа. Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід

§ 3. Вклад у розвиток управлінської науки зарубіжних та вітчизняних вчених

§ 4. Розвиток управлінської науки в Україні

§ 5. Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні

Розділ 4. Організації як об'єкти управління

§ 1. Поняття організації. Ознаки організації. Внутрішнє середовище організації, взаємозв'язок внутрішніх змінних. Різновиди організацій: органістичні та механістичні, прості та складні, формальні та неформальні. Загальні риси організацій: ресурсний, вертикальний та горизонтальний поділ праці, залежність від зовнішнього оточення, об'єктивність управління, структуризація

§ 2. Організація як відкрита динамічна система: керуюча та керована підсистеми. Ефект синергії. Модель організації як відкритої системи: параметри «входу», процес перетворення, параметри «виходу»

§ 3. Зовнішнє середовище організації: фактори прямої та непрямої дії. Загальні характеристики зовнішнього середовища: об'єктивність, взаємозв'язок факторів, складність, динамічність, невизначеність. Оцінка факторів зовнішнього середовища. Еволюція організації. Концепції життєвого циклу організації

§ 4. Культура організації

§ 5. Типи організацій в Україні

Розділ 5. Функції та технологія менеджменту

§ 1. Поняття функцій менеджменту. Функції менеджменту як види управлінської діяльності. Особливості формування функцій менеджменту. Класифікація і характеристика функцій менеджменту. Загальні (основні), конкретні (спеціальні) функції менеджменту

§ 2. Динамічний взаємозв'язок конкретних і загальних функцій

§ 3. Механізм реалізації конкретних функцій менеджменту на засадах використання загальних

§ 4. Процес управління як сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень та інших категорій менеджменту

§ 5. Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення. Управлінський цикл. Управлінські процедури: цілевизначення, інформаційне забезпечення, аналітична діяльність, вибір варіанту дій, реалізація рішення, зворотній зв'язок. Особливості процесу управління: безперервність, нерівномірність, циклічність, послідовність, мінливість, стійкість

Розділ 6. Планування як загальна функція менеджменту

§ 1. Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їхній взаємозв'язок

§ 2. Основні елементи системи планування. Етапи процесу планування: визначення місій та цілей; оцінка сильних і слабких боків організації; розроблення стратегії. Базові стратегії. Оперативне планування на засадах застосування адміністративних та економічних важелів. Тактика, політика, процедури, правила. Загальна характеристика бізнес-планування

§ 3. Поняття місії в управлінні та класифікація цілей організації. Ієрархічна підпорядкованість, субординація цілей організації. Традиційний процес постановки цілей. Концепція управління за цілями

Розділ 7. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту

§ 1. Сутність організаційної діяльності та її місце в системі управління. Поняття та складові організаційної діяльності

§ 2. Повноваження, обов'язки, відповідальність. Процес делегування повноважень і

відповідальності. Типи повноважень: лінійні, функціональні. Вертикальна та горизонтальна структуризація управління. Скалярний процес. Вертикальна координація: прямий контроль, стандартизація. Горизонтальна координація: взаємні комунікації, тимчасові робочі групи, комісії. Департаменталізація. Взаємодія та взаємовплив структур організації

§ 3. Сутність організаційної структури управління та їх роль в досягненні мети. Елементи структури. Види організаційних структур управління. Лінійні та функціональні організаційні структури управління. Комбіновані організаційні структури управління. Єдиноначальність: поняття, сутність. Централізація і децентралізація

§ 4. Принципи побудови організаційних структур управління. Фактори, які впливають на формування організаційної структури. Критерії оцінки організаційної структури управління. Методи вибору організаційної структури управління. Проектування організаційних структур управління. Формування структурних елементів

Розділ 8. Мотивування як загальна функція менеджменту

§ 1. Значення, людського фактора в управлінні організацією. Психологічні та фізіологічні особливості працівника

§ 2. Поняття мотивування. Принципи врахування інтересів у мотивації. Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і заохочень працівника у процесі мотивації

§ 3. Теорії і моделі процесів мотивування: змістовний і процесний підходи. Співставлення теорій мотивування. Засоби мотиваційного впливу. Стимулювання праці: цілі, принципи, види, форми

Розділ 9. Контролювання як загальна функція менеджменту

§ 1. Поняття контролю та його місце в системі управління. Принципи і цілі функції контролювання

§ 2. Етапи процесу контролювання: формування стандартів вимірювання, порівняння фактичного виконання зі стандартами, оцінка та регулювання

§ 3. Модель процесу контролювання. Процес контролювання. Зворотній зв'язок при контролі. Види управлінського контролю

Розділ 10. Регулювання як загальна функція менеджменту

§ 1. Поняття регулювання та його місце в системі управління

§ 2. Види регулювання

§ 3. Етапи процесу регулювання

Розділ 11. Відповідальність та етика у менеджменті

§ 1. Сутність відповідальності та етики у менеджменті

§ 2. Зміст юридичної відповідальності: дотримання конкретних державних законодавчих актів, інструкцій, норм тощо. Соціальна відповідальність як добровільна реакція на соціальні проблеми суспільства з боку організації

§ 3. Перевага та недоліки соціальної відповідальності. Сутність та значення соціальної поведінки. Етична поведінка як сукупність вчинків та дій людей

§ 4. Причини неетичної поведінки

§ 5. Заходи щодо забезпечення етичної поведінки

Розділ 12. Методи менеджменту

§ 1. Сутність та класифікація методів менеджменту. Методи менеджменту як сукупність способів впливу керуючої системи управління на керовану

§ 2. Економічні методи менеджменту. Адміністративні методи менеджменту. Соціально-психологічні методи менеджменту

§ 3. Методи менеджменту як результат виконання функцій менеджменту. Механізм взаємодії методів, принципів та функцій менеджменту

Розділ 13. Управлінські рішення

§ 1. Сутність управлінських рішень. Управлінське рішення як результат управлінської діяльності. Класифікація управлінських рішень

§ 2. Умови прийняття управлінських рішень. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. Моделі прийняття управлінських рішень

§ 3. Взаємозалежність рішень. Підходи до прийняття рішень. Різновиди технологій прийняття рішень. Якість управлінських рішень

Розділ 14. Інформація і комунікації в менеджменті

§ 1. Інформація, її види та роль в менеджменті. Носії інформації. Класифікація інформації. Вимоги, які пред'являються до інформації

§ 2. Поняття і характеристика комунікацій. Різновиди «внутрішніх» та «зовнішніх» комунікацій. Перешкоди в комунікаціях. Зворотній зв'язок у процесі комунікації. Засоби комунікацій, їх переваги та недоліки

§ 3. Комунікаційний процес, елементи та етапи процесу. Моделі комунікаційного процесу. Організація комунікаційного процесу. Комунікаційні перевагаження

Розділ 15. Психологічний феномен керівництва

§ 1. Поняття та загальна характеристика керівництва. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Основні фактори та визначальні аспекти керівництва

§ 2. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Адаптивне керівництво. Влада як елемент примушення. Форми впливу та влади

§ 3. Теорії лідерства. Типологія лідерів. Поняття стилю керівництва та континууму стилів керівництва. Характеристика та класифікація стилів керівництва. Фактори та передумови формування стилів керівництва. Критерії оцінки стилю менеджера. Особливості національних систем керівництва

§ 4. Загальна характеристика моделі сучасного менеджера

Розділ 16. Організаційні зміни та ефективність менеджменту

§ 1. Сутність та основні параметри організаційних перетворень. Організаційні зміни та управління ними. Моделювання процесу організаційних перетворень. Опір змінам. Система подолання опору організаційних змін

§ 2. Сутність результативності та ефективності менеджменту. Економічна, організаційна та соціальна ефективність управління

§ 3. Показники економічної, організаційної та соціальної ефективності управління, їх склад і методи визначення

§ 4. Комплексний підхід до удосконалення управління організаціями

Література

1. Кузьмін О.Є. Менеджмент: навч. посіб. для студентів галузей знань «Економіка і підприємництво» та «Менеджмент та адміністрування» / О.Є. Кузьмін, Л.С. Ноджак, О.Г. Мельник. – Львів: вид-во НУ «Львівська політехніка», 2009. – 152 с.

2. Петришин Н.Я. Прикладний менеджмент: навч. посіб. / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник, Н.Я. Петришин. – Львів: вид-во НУ «Львівська політехніка», 2009. – 292 с.

3. Кузьмін О.Є. Креативний менеджмент: навч. посіб. / О.Є. Кузьмін, С.В. Князь, І.В. Литвин, Д.К. Зінкевич. – Львів: вид-во НУ «Львівська політехніка», 2010. – 151 с.

4. Гріфін Р. Основи менеджменту: підруч. / Р. Гріфін, В. Яцура; наук. ред. В. Яцура, Д. Олесевич. – Львів: Ба К, 2001. – 624 с.

Дисципліна: Управління персоналом

Розділ 1. Управління персоналом у системі менеджменту організацій

§ 1. Основні терміни, поняття та категорії в управлінні персоналом

§ 2. Управління персоналом: означення, предмет, об'єкт, цілі та основні завдання

§ 3. Методи управління персоналом

§ 4. Принципи управління персоналом

§ 5. Етапи історичного розвитку управління персоналом

§ 6. Аналіз сучасних концепцій і теорій управління персоналом

§ 7. Науково-технічний прогрес і нові вимоги до працівників

Розділ 2. Зарубіжний досвід управління персоналом

§ 1. Практичний досвід управління персоналом у різних країнах

Розділ 3. Система управління персоналом організації (СУПО)

§ 1. Принципи побудови системи управління персоналом організації

§ 2. Цілі, функції та структура СУПО

§ 3. Основні елементи (підсистеми) управління персоналом

Розділ 4. Персонал організації як соціальна система

§ 1. Характеристика персоналу організації

§ 2. Класифікаційні ознаки персоналу за категоріями

§ 3. Структура персоналу: штатна, організаційна, соціальна, рольова

§ 4. Соціальна структура персоналу: за віком, статтю, стажем роботи, рівнем освіти

- § 5. Поняття професії, кваліфікації, спеціальності, посади
- § 6. Модель співробітника і модель посади. Кваліфікаційна карта та карта компетенцій
- § 7. Чисельність персоналу: показники чисельності персоналу
- § 8. Вимоги до професійно-кваліфікаційного рівня працівників
- § 9. Компетентність працівника. Професійна компетентність і професійна придатність
- § 10. Системи опису професій за кордоном
- § 11. Професійна орієнтація нових працівників. Методи та форми професійної орієнтації

Розділ 5. Людина як об'єкт/суб'єкт управління персоналом

- § 1. Поняття „Особистість”. Основні характеристики
- § 2. Поняття трудового особистісного потенціалу
- § 3. Мотивація трудової поведінки і діяльності
- § 4. Ставлення до праці. Типологія трудової поведінки

Розділ 6. Група в організації як об'єкт управління. Формування колективу організації.

Згуртованість та соціальний розвиток колективу

- § 1. Поняття групи, поведінка особистості в групах, теорія груп, різновиди соціальних груп. Формальні і неформальні групи
- § 2. Колектив як соціальна група. Специфіка жіночих колективів
- § 3. Етапи розвитку групи (колективу)
- § 4. Роль менеджера з персоналу у формуванні колективу
- § 5. Лідерство в колективі
- § 6. Згуртованість колективу
- § 7. Соціально-психологічні особливості колективу як об'єкта управління. Психологічна сумісність працівників в організаціях. Вимоги до психологічних якостей працівників та керівників сучасних організацій
- § 9. Соціальний розвиток колективу
- § 10. Корпоративна культура в системі управління персоналом. Формування корпоративної культури: цінності і традиції колективу

Розділ 7. Кадрова політика організації

- § 1. Зміст, завдання та принципи кадрового планування в організації
- § 2. Стратегічне, тактичне і оперативне планування. Завдання
- § 3. Планування потреби в персоналі. Фактори, що впливають на визначення потреби у персоналі
- § 4. Теоретичні основи розрахунку оптимальної чисельності працівників організації

Розділ 8. Організаційне забезпечення управління персоналом

- § 1. Служби управління персоналу, їх різновиди та функції
- § 2. Стан, проблеми і тенденції розвитку кадрових служб
- § 3. Основні напрями перебудови кадрових служб в сучасних умовах
- § 4. Статус, організаційна побудова та принципи розподілу повноважень. Взаємозв'язок кадрової служби з іншими підрозділами організації. Реорганізація роботи кадрової служби
- § 5. Інформаційне забезпечення служби управління персоналом
- § 6. Кінцеві результати і ефективність діяльності служб управління персоналом. Автоматизовані системи управління персоналом
- § 7. Організація обліку та звітності по персоналу
- § 8. Іноземний досвід формування служб управління персоналу

Розділ 9. Форми та методи комплектування організації персоналом

- § 1. Визначення вакантних місць. Основні джерела інформації про вакансії
- § 2. Організація пошуку та джерела залучення персоналу
- § 3. Ефективність способів залучення персоналу
- § 4. Методи та процедури відбору персоналу
- § 5. Позиція і поведінка роботодавця при підборі персоналу
- § 6. Позиція і поведінка найманого робітника при працевлаштуванні
- § 7. Аналіз стандартних помилок працедавців при відборі кандидатів
- § 8. Форми трудових договорів

Розділ 10. Професійна і соціально-психологічна адаптація нових працівників

- § 1. Поняття і види адаптації персоналу, управління адаптацією
- § 2. Етапи адаптації персоналу
- § 3. Адаптація керівника в колективі
- § 4. Адаптація працівників і стреси
- § 5. Фізіологічна адаптація до режимів роботи

Розділ 11. Оцінювання та атестація персоналу

- § 1. Необхідність оцінювання персоналу в сучасній організації
- § 2. Ділова оцінка персоналу: сутність, види, методи, організація
- § 3. Критерії та методи оцінки персоналу
- § 4. Оцінювання якості роботи різних категорій персоналу. Оцінка індивідуального внеску
- § 5. Оцінювання робітників і службовців
- § 6. Оцінювання спеціалістів
- § 7. Оцінювання керівників
- § 8. Атестація персоналу. Види атестації
- § 9. Методологія атестації
- § 10. Зміст атестації для різних категорій персоналу
- § 11. Запобігання суб'єктивності

Розділ 12. Професійний розвиток персоналу

- § 1. Суть професійного розвитку персоналу
- § 2. Організація системи професійного навчання персоналу
- § 3. Методи і форми професійного навчання
- § 4. Підвищення кваліфікації персоналу
- § 5. Професійне навчання на закордонних підприємствах
- § 6. Підготовка і формування резерву керівників

Розділ 13. Розвиток кар'єри в організаціях

- § 1. Типи, етапи і цілі кар'єри
- § 2. Управління кар'єрою

Розділ 14. Управління процесом вивільнення персоналу

- § 1. Причини та фактори вивільнення персоналу
- § 2. Процедура звільнення
- § 3. Форми звільнення: з ініціативи адміністрації та за власним бажанням
- § 4. Аутсорсинг, аутплейсмент
- § 5. Соціальні та виробничі критерії вибору працівників на звільнення
- § 6. Типові порушення трудової та виконавчої дисципліни, причини їх виникнення. Дисциплінарний вплив
- § 7. Управління плинністю кадрів, фактори, що їх зумовлюють. Показники абсолютні та відносні
- § 8. Розроблення заходів з плинності персоналу

Розділ 15. Соціальне партнерство в організації

- § 1. Соціальні партнери в організації: роботодавець і наймані працівники
- § 2. Інтереси роботодавця і працівників: спільність і розбіжність, імовірність виникнення і загострення конфліктів
- § 3. Спільне партнерство як засіб узгодження інтересів роботодавця і працівників
- § 4. Громадські організації. Роль профспілкової організації в представництві інтересів найманих працівників
- § 5. Колективний договір як головний засіб зміцнення соціального партнерства. Сторони колективного договору. Зміст колективного договору. Колективні переговори, порядок укладання і реєстрації договору, строк чинності колективного договору та контроль за й
- § 6. Соціальна відповідальність менеджера перед суспільством, колективом та окремим працівником

Розділ 16. Управління конфліктами

- § 1. Поняття конфлікту, причини виникнення конфліктів
- § 2. Етапи розвитку конфліктів, форми проходження конфліктів

§ 3. Управління трудовими конфліктами

§ 4. Способи вирішення конфліктів

§ 5. Роль примирних процедур у вирішенні трудового конфлікту

Розділ 17. Ефективність управління персоналом

§ 1. Ефективність роботи персоналу: сутність та підходи. Методика оцінки ефективності. Методики оцінки за якістю та результатами праці

§ 2. Взаємозалежність ефективної роботи підприємства від робіт персоналу. Критерії ефективності

§ 3. Соціальна та економічна ефективність персоналу

§ 4. Бальна методика оцінки ефективності персоналу: теорія, зміст, застосування

§ 5. Комплексна оцінка управлінської праці: суть принципи, застосування

§ 6. Оцінка за коефіцієнтом трудової участі: сутність, розрахунок, переваги та недоліки у застосуванні

§ 7. Порівняльна характеристика різних методів оцінки ефективності роботи персоналу

Розділ 18. Специфіка процесу управління персоналом в багатонаціональних організаціях.

§ 1. Засади інтеркультурного менеджменту.

Література

1. Кузьмін О.Є. Управління персоналом : навч.-метод. посіб. / О.Є. Кузьмін, І.С. Процик, Х.С. Передало, Б.Б. Комарницька; за заг. ред. О.Є. Кузьміна. – Львів : вид-во НУ «Львівська політехніка», 2011. – 240 с.
2. Колот А.М. Управління персоналом : навч. посіб. / А.М. Колот, Д.П. Мельничук. – К. : Кондор, 2003. – 296 с.
3. Крушельницька О.В. Менеджмент персоналу : навч. посіб. / О.В. Крушельницька, А.А. Котвицький. – К. : Знання України, 2008. – 299 с.